

Granskning av intern kontroll rörande hantering av interkommunala ersättningar och statsbidrag inom utbildningsverksamheten *Enköpings kommun*

Revisionsrapport
Februari 2020

*Sofia Nylund
Ellen Röllgårdh*

Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Enköpings kommun genomfört en granskning av kommunens av interna kontroll rörande hantering av interkommunala ersättningar och statsbidrag inom utbildningsverksamheten. I samband med genomförd riskanalys har områdena ovan bedömts väsentliga för en fördjupad granskning.

Syftet med granskningen är att besvara följande revisionsfrågor:

- Ger redovisningen avseende interkommunala ersättningar samt statsbidrag en rättvisande bild av resultat och ställning?
- Är den interna kontrollen avseende styrning, uppföljning och kontroll kopplat till hanteringen av interkommunala ersättningar och ansökan om statsbidrag tillräcklig?

Efter genomförd granskning är den sammanfattade bedömningen att redovisningen avseende statsbidrag och interkommunala ersättningar ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Vidare bedöms den interna kontrollen avseende styrning, uppföljning och kontroll kopplat till hantering av statsbidrag och interkommunala ersättningar vara i allt väsentligt tillräcklig.

Den sammanfattande bedömningen grundar sig på bedömning av åtta kontrollmål. Dessa kontrollmål har bedömts genom intervjuer, dokumentstudier och stickprov.

Bedömningen baseras sig på bl.a. följande iakttagelser:

Statsbidrag

- Arbetet med att bevaka, söka och beräkna statsbidrag följer en rutin där förvaltningschef enligt delegationsordning fattar beslut om vilka statsbidrag som ska sökas och ansvarig handläggare söker och sköter dokumentation. Vi konstaterar dock att det saknas nedtecknade rutiner för arbetsprocessen och att det i huvudsak är en person som besitter all kunskap om ansöknings- och uppföljningsarbetet.
- Det sker en löpande uppföljning och rapportering avseende statsbidrag och redovisningen är i enlighet med kommunens riktlinjer och god redovisningssed

Interkommunala ersättningar

- Det bedöms, genom Riktlinjer för utbetalning av barn- och elevpeng (beslutade av utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2019-03-27) finnas ändamålsenliga system och rutiner fastställda för ut- och inbetalning av skolpeng som säkerställer god intern kontroll. Riktlinjerna hanterar, trots namnet, även mottagande av barn som inte är folkbokförda i Enköpings kommun.
- Det sker kontroller innan ut- och inbetalning. För förskolan betalas ersättning ut direkt men för övriga skolformer skapas fakturor. Målet är att alla ersättningar ska betalas ut direkt via systemet.
- Redovisning av ut- och inbetalningar sker i enlighet med riktlinjer och god redovisningssed

1

Inledning

Syfte och metod

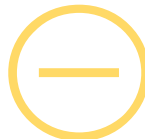
Bakgrund	<p>Med begreppet interkommunal ersättning menas det belopp som en kommun har rätt till då en elev skriven i en annan kommun utbildas i den första kommunens skola. Rätten till interkommunal ersättning ska, enligt skollagen (2010:800) gälla för de elever/barn som är antagna på förskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller kommunal vuxenutbildning. Rätten till ersättning gäller både i offentlig och privat verksamhet. För privat verksamhet används inte om interkommunal ersättning utan om bidrag.</p> <p>En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts utifrån Enköpings kommuns totala utgifts- och inkomstslagsredovisning och en inventering av rutinerna enligt Skyrevs vägledning baserad på ISA. Resultatet visade bland annat på behovet av att genomföra en granskning inom området. Statsbidragsintäkter utgör även väsentliga intäkter inom utbildningsverksamheten. Hanteringen är tämligen komplex och risk finns för en felaktig hantering. I samband med genomförd riskanalys har områdena ovan bedömts väsentliga för en fördjupad granskning.</p>
Revisionsfråga	<p>Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ger redovisningen avseende interkommunala ersättningar samt statsbidrag en rättvisande bild av resultat och ställning?• Är den interna kontrollen avseende styrning, uppföljning och kontroll kopplat till hanteringen av interkommunala ersättningar och ansökan om statsbidrag tillräcklig? <p><i>Statsbidrag</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Det finns ändamålsenliga rutiner för att bevaka, söka och beräkna intäkter/statsbidrag.2. Det finns tydliga underlag i förekommande fall vid beslut om projekt och satsningar avseende syfte, tidshorisont och finansiering.3. Det sker en löpande uppföljning och rapportering.4. Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med stadens riktlinjer och god redovisningssed <p><i>Interkommunala ersättningar (IKE)</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Det finns ändamålsenliga system och rutiner fastställda för utbetalning av skolpeng som säkerställer god intern kontroll.2. Kontroller sker innan utbetalning i enlighet med fastställd rutin.3. Det finns väl utvecklade rutiner för att prognostisera kostnader för interkommunala ersättningar/ersättning till friskolor.4. Redovisning av utbetalningar sker i enlighet med kommunens riktlinjer och god redovisningssed.
Avgränsning och metod	<p>Granskningen omfattar utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.</p> <p>Granskningen har genomförts dels genom intervjuer och genomgång av berörda rutiner, dels stickprovskontroller bl a baserat på registeranalys (datorstödd revision) samt manuellt av poster i redovisningen.</p>

Bedömningskala som används i granskningen

Bedömningskala

= Uppfyllt/Godkänt

= Delvis uppfyllt/Inte helt godkänt

= Ej uppfyllt/ Ej godkänt

2

lakttagelser och
bedömningar

Iakttagelser och bedömningar, Statsbidrag

Kontrollmål	Iakttagelse	Bedömning
1. Det finns ändamålsenliga rutiner för att bevaka, söka och beräkna intäkter/statsbidrag	<p>Enligt utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens delegationsordning, beslutad 2019-01-09, har förvaltningschef delegation på att fatta beslut om ansökan om statsbidrag. Hanteringen av statsbidrag är knutet till en av handläggarna som besitter mycket kunskap och har gjort ett stort arbete med att förbättra uppföljning avseende statsbidragen under det senaste året. Arbetet beskrivs av förvaltningschef som något skört i och med att det är en person som är ansvarig, men förvaltningschefen menar att de nära samarbetet ekonomerna emellan gör att arbetet skulle kunna fortgå även om den aktuella handläggare inte fanns på plats.</p> <p>Det finns inga nedtecknade handhavanderutiner för att bevaka och söka statsbidrag. Arbetet bygger på att förvaltningschefen gör upp en plan för året om vilka statsbidrag som ska sökas. Ansvarig handläggare följer sedan planen och dokumenterar arbetet. Vi har tagit del av planen för statsbidrag 2019 där det bland annat framgår vilken typ av statsbidrag det gäller, skolform som kan söka, ansökningsperiod samt uppföljning avseende kvittens för ansökan, när beslut kommit samt beviljat belopp. Enligt intervju är bedömningen att de inte avsiktligt avstått från att söka om bidrag eller ansökt om bidrag i mindre omfattning än vad de är berättigade till.</p> <p>I intervjuer framkommer att kommunen har en kraftig försiktighetsprincip där ca 50 % av de sökta bidragsbeloppen inkluderas i budgeten. De säkra statsbidragen, där kommunen redan fått besked, inkluderas till fullo.</p> <p>Vår bedömning är att kontrollmålet delvis är uppfyllt. Arbetet med att bevaka, söka och beräkna statsbidrag följer en rutin där förvaltningschef enligt delegationsordning fattar beslut om vilka statsbidrag som ska sökas och ansvarig handläggare söker och sköter dokumentation. Vi konstaterar dock att det saknas nedtecknade rutiner för arbetsprocessen och att det i huvudsak är en person som besitter all kunskap om ansöknings- och uppföljningsarbetet.</p>	
2. Det finns tydliga underlag i förekommande fall vid beslut om projekt och satsningar avseende syfte, tidshorisont och finansiering	<p>Inget avvikande har noterats avseende granskade bidrag (se kontrollmål 4 för vilka bidrag som granskats),</p> <p>Bedömningen är att kontrollmålet är uppfyllt.</p>	

Iakttagelser och bedömningar, Statsbidrag forts.

Kontrollmål	Iakttagelse	Bedömning
3. Det sker en löpande uppföljning och rapportering avseende statsbidrag	<p>I intervjuer framkommer att nämnden får löpande rapportering avseende statsbidrag, detta har verifierats i protokoll. Det går inte att utläsa i protokoll vilken information som presenteras för nämnden. Enligt intervju gör ekonomen med ansvar för statsbidrag löpande uppföljning av statsbidrag och analys över hur statsbidragen har förändrats över tid. Granskningen har tagit del av underlag, senast ändrad 2019-07-08. Av underlaget framgår bland annat bidrag och återkrav 2018 och 2019 samt hur bidragen är fördelade per månad.</p> <p>Det beskrivs i intervju att nämnden förväntar sig och är intresserade av information kring statsbidragens storlek och andel av budgeten samt hur ansökan och beviljande av statsbidrag utvecklas över tid. I intervjuer uppges att alla beslut om statsbidrag delges nämndens presidium av nämndsekreterare.</p> <p>Vår bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt. Vi konstaterar att det görs en löpande uppföljning och rapportering avseende statsbidrag.</p>	
4. Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med kommunens riktlinjer och god redovisningssed	<p>Av stickprovet framgår att statsbidragen som balanserats motsvarar beslut och att det finns en extern förpliktelse. De bidrag som granskats är följande:</p> <ul style="list-style-type: none">• Elevhälsa (21083)• VUC (21380)• Lågstadiesatsningen (21265)• Kulturrådet läsfrämjande insatser (21316) <p>De granskade bidragen uppgår till sammanlagt till ca 17 mnkr.</p> <p>Vår bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt. Vi konstaterar att redovisningen sker i enlighet med god redovisningssed.</p>	

Iakttagelser och bedömningar, IKE

Kontrollmål	Iakttagelse	Bedömning
<p>5. Det finns ändamålsenliga system och rutiner fastställda för ut- och inbetalning av skolpeng som säkerställer god intern kontroll</p>	<p>Kostnad I Riktlinjer för utbetalning av barn- och elevpeng, beslutade av utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2019-03-27, framgår på vilka grunder grund- och tilläggsbelopp betalas ut till såväl fristående som kommunala utförare av förskole- och skolverksamhet. Riktlinjen omfattar all verksamhet inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem i Enköpings kommun. Reglerna omfattar även kommunala och fristående utförare i andra kommuner som tar emot barn och elever folkbokförda i Enköpings kommun. Riktlinjen uppges i intervjuerna fungera väl.</p> <p>Bidrag utbetalas för barn och elever inskrivna den 15:e i varje månad. Om Enköpings kommun inte informerats om att ett barn/elev slutat kan kommunen återkräva utbetalt bidrag för den perioden barnet/eleven inte varit närvarande i verksamheten. Retroaktivt bidrag beviljas inte om ett barn/elev tas emot utan att Enköpings kommun informerats. Bidrag betalas endast ut en månad tillbaka i tiden vid retroaktivt inlämnade uppgifter. Registrering av barn görs på lite olika sätt beroende på huvudman (kommunal eller fristående, i kommunen eller i annan kommun) och skolform.</p> <p>Intäkt I Riktlinjer för utbetalning av barn- och elevpeng, beslutade av utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2019-03-27, hanteras även mottagande av barn som inte är folkbokförda i Enköpings kommun. Fristående skola som tar emot ett barn från en annan kommun förhandlar själv med barnets hemkommun om bidrag. Ingen hantering/inblandning från kommunen. Vid mottagande av barn till kommunal skola ska ett yttrande inhämtas från barnets hemkommun. Detta har betydelse för vilken interkommunal ersättning Enköpings kommun kan få från hemkommunen.</p> <p>Vår bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt</p>	

Iakttagelser och bedömningar, IKE forts.

Kontrollmål	Iakttagelse	Bedömning
6. Kontroller sker innan ut- och inbetalning i enlighet med fastställd rutin	<p>I intervjuerna beskrivs att handläggare ansvarar för attestering och fakturering av interkommunala ersättningar. Ekonomerna har ansvar för att följa upp intäkter och kostnader varje månad och frågar handläggare om frågor uppstår. Det finns inte möjlighet för ekonom att se om en viss intäkt eller kostnad saknas men då det finns ett förväntat resultat per månad kan ekonom ställa frågor till ansvarig handläggare om det uppstår en differens.</p> <p>Handläggare för interkommunala ersättningar för förskola och grundskola uppger att det för elever som går i annan kommun ska skrivas ett avtal mellan Enköpings kommun och mottagande kommun, vilket förvaltningschef skriver under. När faktura sedan kommer jämför handläggaren underlagen så att faktura och avtal stämmer överens. Det kan röra sig både om avtal för en enskild individ och för en grupp av elever. Handläggare beskriver dock att det för vissa större mottagarkommuner, såsom Uppsala och Håbo, inte finns avtal. För elever som går där kommer fakturan direkt. Handläggare mottagningsfakturerar alla fakturor och förvaltningschefen slutattesterar sedan.</p> <p>För förskolan betalas ersättning ut direkt men för övriga skolformer skapas fakturor. Målet är att alla ersättningar ska betalas ut direkt via systemet.</p> <p>Gällande intäkter för barn från annan kommun som går i Enköpings förskolor och grundskolor, tar handläggare för förskola och grundskola ut listor varje månad för att kontrollera vilka som är folkbokförda i annan kommun för perioden. Det brukar röra sig om ca 30 elever. Om en ny elev har dykt upp på listan tar handläggaren kontakt med hemkommunen. Det beskrivs att förfarandet oftare och oftare bygger på att hemkommunerna betalar direkt, men i de fall detta inte görs automatiskt skapar handläggaren underlag till en faktura. Underlaget går till kommunens ekonomiavdelning som skapar fakturan vilken sedan attesteras av handläggarens närmaste chef (inte förvaltningschef).</p> <p>Handläggare för interkommunala ersättningar för gymnasiet uppger att ett samtliga leverantörsfakturor månatligen kontrolleras mot underlaget så att priserna stämmer. Handläggaren mottagningsattesterar och slutattestering görs av närmaste chef, vilket skiljer sig åt jämfört förfarandet med fakturor för förskola och grundskola där förvaltningschefen slutattesterar. När det gäller intäkterna tar handläggaren för gymnasiet ut ett underlag från Procapita där det kontrolleras att priset stämmer. Handläggare skapar faktura vilken närmaste chef attesterar innan den går till ekonomiavdelningen.</p> <p>Handläggarna beskriver att de fakturerar på innevarande månad och har bra koll på statistiken då de skapar ett underlag den 15:e varje månad utifrån intäkter och kostnader. Flödesschema vid utbetalning ersättningar anger ansvarsfördelning och stegen som leder fram till utbetalning till kommunala enheter och fristående huvudmän.</p>	

Iakttagelser och bedömningar, IKE forts.

Kontrollmål	Iakttagelse	Bedömning
7. Det finns väl utvecklade rutiner för att prognostisera intäkter och kostnader för interkommunala ersättningar/ersättning till friskolor	<p>Ekonomerna beskriver i intervju att det är svårt att budgetera interkommunala ersättningar, framför allt för gymnasiet där elevernas ansökningar till gymnasiet inte går att förutse och då de olika gymnasieutbildningars kostnader skiljer sig betydligt åt. I budgetarbetet utgår ekonomerna från föregående års ansökningar till gymnasiet och föregående års flöden av elever som går i förskola och grundskola i Enköping respektive i annan kommun. För de elever som går i annan kommun kan kostnaden beräknas utifrån nämndens beslut om interkommunala ersättningar medan intäkterna för elever som kommer från annan kommun får uppskattas. Det görs en uppräknig från föregående års beräkningar. Ekonomerna använder sig av Excel, Agresso, Procapita och folkbokföringen för att få så korrekta prognoser som möjligt.</p> <p>Ekonomisk rapportering till nämnd innehåller löpande redogörelse av intäkter och köp av huvudverksamhet.</p> <p>Utifrån ovan gör vi bedömningen att kontrollmålet är uppfyllt.</p>	
8. Redovisning av ut- och inbetalningar sker i enlighet med riktlinjer och god redovisningssed	<p>Utifrån genomförda stickprov synes redovisning av in- och utbetalningar ske i enlighet med riktlinjer och god redovisningssed. Stickprovet har omfattat 16 utbetalningar (leverantörsfakturor) och 16 inbetalningar (kundfakturor). Samtliga stickprov har avsett externa in-/utbetalningar.</p> <p>Utifrån ovan gör vi bedömningen att kontrollmålet är uppfyllt.</p>	

2020-02-25

Anders Hägg

Sofia Nylund

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Enköpings kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 18 december 2018. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Bilagor

Följande underlag från kommunen ligger till grund för granskningen:

- Delegationsordning för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden
- Flödesschema vid utbetalning skolpeng kommunala
- Flödesschema vid utbetalning skolpeng
- Analys statsbidrag 2019
- Förteckning statsbidrag 2019 - tider och ansvar
- Riktlinjer för utbetalning av barn- och elevpeng
- Underlag från redovisningen avseende balanserade statsbidrag Balanskonto 2991
- Underlag från redovisningen avseende statsbidrag som intäktsförts t o m 1905
- Interkommunal ersättning statistik per anordnande förskola skola
- Utbetalning ersättningar kommunala enheter 2019
- Underlag från redovisningen avseende interkommunala ersättningar t o m 1905 ansvar 6101050
- Underlag från redovisningen avseende interkommunala ersättningar t o m 1905 ansvar 6218000
- Underlag för stickprov
- Nämndens protokoll

